

УДК 371.035.6:351.745.5

Олеся Олексіївна МАЛОГОЛОВА,

*кандидат юридичних наук, науковий співробітник наукової лабораторії
з проблем психологічного забезпечення навчально-наукового інституту
заочного і дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ*

НАПРЯМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ (СЛУХАЧІВ) ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

У сучасних умовах реформування системи органів внутрішніх справ зростають вимоги до особистості поліцейського. Співробітник Національної поліції України повинен не тільки досконало знати та неухильно дотримуватись положень Конституції України, законів та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, професійно виконувати свої службові обов'язки, а й мати високі національно-патріотичні почуття.

Національно-патріотичне виховання відіграє велику роль в освітньому процесі вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання та посідає важливе місце в системі навчання і підготовки майбутніх поліцейських для ефективного виконання ними в подальшому завдань професійної діяльності.

Різноманітні аспекти національно-патріотичного виховання майбутніх захисників правопорядку висвітлювали у своїх публікаціях ряд вчених (В. Г. Андросюк, О. М. Бандурка, В. І. Барко, С. П. Бочарова, Ю. Б. Ірхін, В. І. Караваєва, В. М. Костицький, В. І. Кривуша, В. С. Медведєв, В. І. Пліска, В. І. Ряшко, В. М. Синьов тощо).

У науковій літературі патріотичне виховання розглядається як «система організаційних, правових, моральних, естетичних, педагогічних, психологічних, інформаційних, культурно-просвітницьких і соціально-патріотичних заходів, спрямованих на формування та розвиток у суб'єктів виховання патріотичної свідомості, патріотичної культури, стилю та способу патріотичного мислення, які забезпечують виконання морального і професійного обов'язку випускниками ВНЗ» [3, с. 21].

Згідно з указом Президента України № 580/2015 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки» основними складовими національно-патріотичного виховання повинні стати громадянсько-патріотичне, військово-патріотичне, духовно-моральне виховання [2].

Національно-патріотичне виховання курсантів (слухачів) у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання здійснюється через навчально-виховний процес, сім'ю. Ефективності навчально-виховного процесу можливо досягти лише за умови єдності та комплексності навчання і виховання. Вивчення курсантами (слухачами) ВНЗ таких соціально-гуманітарних дисциплін як «Політологія», «Релігієзнавство», «Естетика», «Історія України» тощо сприяє формуванню і розвитку світогляду, громадської свідомості, духовності та морально-етичних цінностей майбутніх правоохоронців. Сім'я, в свою чергу, закладає особистісні ціннісні орієнтири, які у подальшому формують духовно-моральні цінності та принципи.

Виховна робота як невід'ємна частина навчально-виховного процесу згідно з Концепцією виховної роботи у вищих навчальних закладах МВС України є системою організаційних, соціально-психологічних, інформаційних, педагогічних, правових, культурно-просвітницьких та соціальних заходів, спрямованих на формування і розвиток у слухачів (курсантів) професійно необхідних психологічних якостей, моральної самосвідомості, що має забезпечити високу готовність випускників до практичної діяльності [1].

У квітні 2016 року співробітниками наукової лабораторії з проблем психологічного забезпечення навчально-наукового інституту заочного і дистанційного навчання НАВС було проведено анонімне опитування курсантів випускних курсів та слухачів магістратури денної форми щодо мотивації на навчання в Національній академії внутрішніх справ та службу в Національній поліції України. Вибірка складала 494 здобувачів вищої освіти (з них – 417 курсантів (спеціальність «Правознавство», «Правоохоронна діяльність») та 77 слухачів магістратури (спеціальність «Правознавство», «Правоохоронна діяльність», «Судова експертиза»).

Серед ряду запитань анкети респондентам пропонувалось відповісти на наступне запитання: «Що, на Вашу думку, найбільше впливає на формування патріотичних почуттів у курсантів та слухачів магістратури академії?» та обрати один із запропонованих варіантів відповіді. Узагальнені результати подані на рис. 1.

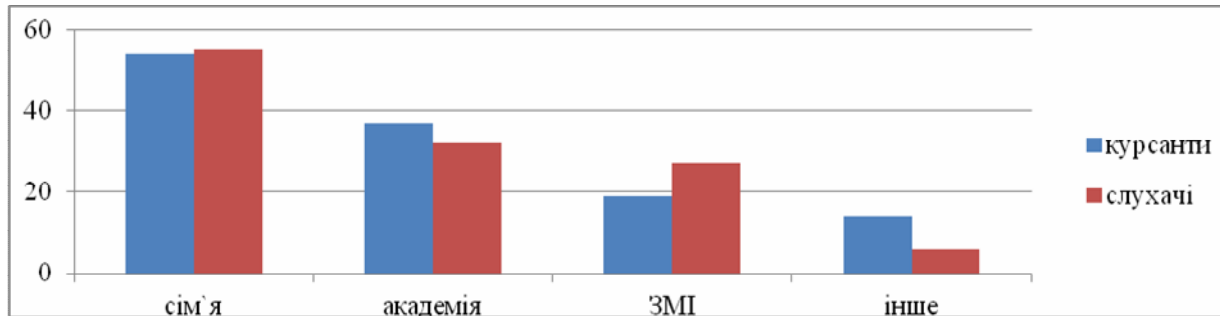

Рис. 1. Фактори, що впливають на формування патріотичних почуттів курсантів і слухачів магістратури академії

Відповідно до представлених на діаграмі даних, найвагомішу роль у формуванні патріотичних почуттів респонденти відводять: 1) сім'ї (54 % курсантів і 55 % слухачів); 2) академії (37 % і 32 %); 3) засобам масової інформації (19 % і 27 %).

З числа опитаних 13 % відводять значну роль у формуванні патріотизму курсантів (слухачів) іншим факторам, серед яких називають такі: народ, особистість, здоровий глузд. При цьому слухачі надають більшого значення, порівняно із курсантами, засобам масової інформації, а курсанти, порівняно із слухачами, – академії.

Враховуючи вищезазначене формування у курсантів (слухачів) академії патріотичних почуттів відбувається на основі сімейних цінностей, традицій, звичаїв, які в подальшому актуалізуються в процесі навчання, через колектив та шляхом набуття індивідуального досвіду.

Отже, національно-патріотичне виховання курсантів (слухачів) вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання є важливим чинником підготовки кадрів Національної поліції України. Його головною метою повинно стати вироблення, розвиток стійких патріотичних поглядів та переконань майбутніх правоохоронців, оснований на принципах гуманізму, законності, національної спрямованості, культуровідповідності, толерантності, особистісної орієнтації, що необхідні для формування і розвитку індивідуально-психологічних якостей професіонала, який ефективного виконує службові обов'язки та професійно зростає.

Список бібліографічних посилань

1. Концепція виховної роботи у вищих навчальних закладах МВС України : наказ МВС України від 30.11.2002 № 1279. Київ : МВС України, 2002. 12 с.
2. Патріотичне виховання молоді : навч.-метод. посіб. / уклад.: В. І. Кривуша, Д. О. Ніколенко, Т. В. Остафійчук. Київ : МП «Леся», 2014. 200 с.
3. Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки : указ Президента України від 13.10.2015 № 580/2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580/2015> (дата звернення 15.10.2017).
4. Долженков О. Ф., Криволапчук В. О., Цвілюк С. А. Патріотичне виховання працівників органів внутрішніх справ : монографія. Одеса, 2007. 257 с.

Одержано 01.11.2017